

CENNETE GİDEN YOL DÜRÜSTLÜK, CÖMERTLİK VE SEVGİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahirabbil âlemîn hamden kesiran tayyiben mübareken fih. Ala külli halin ve Fi külli Hin. Esselatu vesselamu Ala Seyyidine evveline velahirin. Muhammedinil Mustafa. Vealââlihî ve sahbihî ve men tebi-hubiihsanin ila yevmiddin

Emmâ b'ad.

AK televizyon seyircileri ve Akra Radyo dinleyicileri konuşmamı İngiltere'nin New Castle şehrinden yapıyorum. Peygamber *sal-lallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'den seçtiğimiz hadîs-i şerîfler *Ramûzü'l-ehâdîs* kitabımızın 482. Sayfasında bulunuyor. Peygamber Efendimiz'den sevgili ve muhterem Âişe-i Sıddıka validemizin Ebû Hüreyre *radiyallahu anhin* rivayet edildiğine göre buyurmuşlar ki:

لَا يَجْتَمِعُ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ فِي
جَوْفِ عَبْدٍ أَبَدًا، وَلَا يَجْتَمِعُ الشُّحُّ وَالْإِيمَانُ فِي

قَلْبِ عَبْدٍ أَبَدًا. ش ن ك ه ب وَهَنَادُ وَابْنُ زَنْجُوِيَهْ

1عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ.

Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bu hadîs-i şerîfnde iki konuyu bir arada bize bildiriyor. Birincisi mücahit insan, ölüm kalım savaşı yapan, İslâm'ın korunması, Allah'ın dininin hâkim olması, Allah'ın ahkâmının cari olması. Kâfirlerin, zalimlerin, kötülerin, kötülüklerinin engellenip topluma, dünyaya huzurun gelmesi için çalışan insanların ne kadar mertebesinin yüksek olduğunun, onların asla cehenneme atılmayacaklarını, cennete gireceklerini bildiriyor. Bir yerde cömertliğin önemini bildiriyor.

Bu yere de uygun düştü çünkü bu aldığımız bina, esnaf kardeşlerimizin aldığı bir cömertlik eseridir. Allah rızası için para ayırdık-

¹ Nesâî, "Cihâd", 8, r. 3110; İbn Hibbân, *Sahîh*, VIII, 43, r. 3251; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 82, r. 2395; İbn Ebî Şeybe, *Musanef*, IV, 208, r. 19364; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 275, r. 4303; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 275, r. 4305; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 117, r. 3952; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XIII, 280-1, r. 10335; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 271, r. 18508; Begavî, *Şerhu's-sünne*, X, 354, r. 2619; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IV, 295, r. 10566; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred*, I, 106, r. 281.

ları için alınabilmiştir böyle bir cihette. Bu bakımdan onlara da bir mânevî iltifat gibi oldu bir hadîs-i şerîfin bir bölümü. Meali şöyle:

a. İman İle Cimrilik Bağdaşmaz

Allah yolunda kalkan bir toz ile cehennem dumanı bir kulun içinde asla bir araya gelmez. Yani dünyada cihat edip, sebat edip mücahid bir müslümanın şehit veya gazi olmuş bir müslümanın cehenneme atılıp da bir cehennem dumanı çekmesi içine bahis konusu değildir. Yani asla o kimse cehenneme düşmez.

Bu da neyi gösteriyor, demek ki Cenâb-ı Mevlâ'nın ahkâmı cari olsun, zulüm ortadan kalksın. Hayır, güzellik, merhamet gibi dinimizin vurguladığı güzel davranışlar cihana hakim olsun diye fedakârlık yapmak, hatta bu uğurda malını da değil de ta ötede en kıymetli varlığın olan canını bile ortaya koyan fedakâr insanların, mücahitlerin, mü'min askerlerin, mü'min orduların ne kadar kıymetli olduğu görülüyor.

O da cömertlikle ilgili. *Şuh*, noktasız ha harfi ile cimrilik demek. Cimri olan kimseye

de *şahih* derler Arapça'da. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; bir kulun kalbinde, gönlünde iman ile cimrilik bir arada bulunmaz. Yani mü'minse cimriliği bir tarafa bırakır. Cimrilik içinde olmaz. Cimri ise iman oraya yanaşmaz. İman ile cimrilik bağdaşmaz. İmanında bir kusur var demektir. Bu çok önemli bir husus.

Çünkü bütün hizmetler parayla oluyor. Masrafla oluyor Peygamber Efendimiz'in zamanında da öyle oldu. Sarı sarı altın dinarlar, dirhemler Allah yolunda sarf edildi, bütçeler eridi. Varlıklar Cenâb-ı Mevlânâ'nın yoluna feda oldu. Allah'ın dini yayılsın Peygamber Efendimiz'in vazifesi tamamlansın. İslâm hakim olsun diye çok fedakarlıklar yapıldı. Böyle olmadan olmuyor. Bu devirde öyle.

Ben bir şeyi hatırlatayım. Çok diyar dolaşmış bir kardeşiniz olarak Amerika'ya gittim, Avustralya'ya gittim, Almanya'yı biliyorum, İsveç'i biliyorum, şu anda İngiltere'deyim. Fransa'yı biliyorum İsviçre'yi gördüm. Buralarda kesin olarak söylüyorum, çağdaş yönetimlerin yönettiği ve yönetim şekilleri bakımından insan hak ve hürriyetle-

rine çok değer veren toplumlar olarak tanıtılan, tanınan bu ÷lkede insanların dinleri için yaptıkları fedakârlıkların, bağışlarının ve dinî müesseselerine bağlılıklarının miktarı, yüzde itibarı ile bizden çok çok daha fazla. Kat kat daha fazla.

Ben küçümsemiyorum bizim eski hacı efendileri; eski ecdadın, mübarek kimselerin hayırları her yerde hakim. Çeşmeler var, köprüler var, mektepler var, medreseler var, camiler var. Asırlara dayanmış büyük aileler var, bunların hepsi cömertlik eseri. Vezirler, ağalar, zenginler herkes bir hayır yapmış ortaya koymuş.

Ama ben bu Batı ÷lkelerindeki din kurumlarına verilen bağışların kesin olarak söyleyebilirim, bizden çok daha fazla miktarı. Avrupalı, Amerikalı, Alman insanlar dinlerine bizden çok daha fazla fedakârca hizmet ediyorlar. Ama biz bir hayırlı hizmeti kardeşlerimize anlattığımız zaman, gösterdiğimiz zaman kişisel değil toplumsal faydasını anlattığımız zaman yardım bulmakta, destek görmekte zorlanıyoruz.

Mesela radyonun önemi, televizyonun önemi, gazetelerin önemi, dergilerin önemi hiç münakaşa kabul etmem, toplumun eğitimi için en önemli araçlar. Ama biz bunları fakr-u zarûret ile ihtiyaçta en büyük savaşı vererek, kimseden bir şey istemeden... Çünkü bir büyük kaynaktan bir şey istediğin zaman onun emri altına giriyorsun. Başımız dik olsun, bir olalım, vicdanımız serbest olsun diye kimseden bir şey istemeden, sıfır sermaye ile başlıyoruz.

Ama zorluk çekiyoruz, neden? Çünkü bunlara ilgi gösterilmiyor. Halbuki başka ülkeler bir başka ülkeye küfürleri altına almak istedikleri zaman önce eğitimden, okullardan, basın yayından, gazetelerden başlıyorlar. Filipinler'i bilirsiniz, Malezya'yı bilirsiniz, başka ülkeler, Afrika ülkelerini bilirsiniz. Orada iş yapmak isteyen oraların zenginliklerini, halkını elde etmek isteyen insanlar oralarda iyi kötü üniversite kuruyorlar.

Halkın çocukları kendilerinin istediği şekilde eğitilsin diye. En büyük gazeteleri destekliyorlar, çıkartıyorlar. O gazeteler için herhangi bir malî sorun, sıkıntı olmuyor çün-

kü devletler yardımlar yapıyorlar. Ama biz anlatıyoruz, diyoruz ki bakın, bir harp olsa, bir jet uçağı düşse onun ne kadar milyar olduğu ne kadar para olduğu biliniyor, sonra canlar telef oluyor. Bakın bu hâle lüzum kalmadan verin bir miktar, bizi destekleyin zaten biz yapılacak hizmetleri açıkça, şeffaf yapıyoruz.

Hangi hizmetleri yaptığımız belli, okul yapıyoruz. İslâm'ı tanıtmaya çalışıyoruz, Kur'an'a hizmete çalışıyoruz, Hadîs-i şerîflere hizmete çalışıyoruz. Gelin şu Balkanlar'daki insanları bir eğitin. Gazze'deki, Orta Asya'daki insanlarımızı eğitelim. Afrika'daki insanları eğitelim diyoruz, destek görmüyoruz.

Geçen gün Almanya'daydım. Almanya'daki televizyondan seyrettim. Bizim sevgili gazetecilerimizden basın yayıncılarımızdan birileri gitmişler, orada çekimler yapmışlar. Ben onları seyrettim. İnsan eti yiyen, çıplak gezen kabilelerin arasında, Papua Yeni Gine adalarında daha önce gidenlerin pişirilip yenildiği adalara gidip orada çekim yapan insanlar. Onların yayınlarını takip ettim. Geziyorlar,

inceliyorlar dikkatimi çekti ve size durumu anlatmak istiyorum.

O vahşi kabileler arasında hizmet veren insanların hepsi misyoner. Bizim basın yayıncımız bildiriyor. tTmamen misyonerlerin oradaki insanları eğitmek için fedakarca çalıştığı bir ortam. Başkaları gidemiyor; yenilmek, kazanda pişip kebab olup, haşlama et olup da adamlar tarafından yenilme korkusuna rağmen oralara gidip misyonerler kendi inançlarını onlara öğretmeye çalışıyorlar. Bu giyinmesini bile bilmeyen, avret mahallini örtmesini bile bilmeyen insanlara bir şeyler öğretmek için uğraşıyorlar.

Bu bir uğraş ile olur, bir istek ile olur. Ama bir de bunu destekleyen maliye kaynakları ve müesseselerin olmasıyla olur. Biz kardeşlerimize söylüyoruz, bakın buna benzer hizmetler bitmek üzere. Hiç olmazsa açtığımız bayrak, açtığımız okul kapanmasın. Dergimiz devam etsin, gazetemiz devam etsin diyoruz. Kardeşlerimiz duruyorlar.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki cimrilikle mü'minlik bir mü'minin kalbinde bir arada olmaz.

Mü'min cömert olacak dini için masraf edecek. Dinî hizmetlerini arttıracak, Kur'ân-ı Kerîm'e hizmet edecek, öğrenilmesi öğretilmesi için çalışacak. Bakın biz buralarda şimdi okulları açabilirsek, Almanya'dan mülk aldık, İngiltere'den mülk aldık bunları okul hâline getirebilirsek, ülkelerinde olmayan kardeşlerimize özeniyorlar, "Dua edin hocam. Biz oralarda böyle güzellikler bulalım." diyorlar.

Biz buralarda okul açacağız, burada yetiştireceğiz kardeşlerimizi, Türkiye'den çağıracağız eşlerimizi, kızlarımızı, delikanlılarımızı; başörtülü, güzel, çağdaş, yabancı dil bilen çoluk çocuk gençler olarak İslâm'a hizmet edeceğiz. Size bunları söylemek için bu hadisi seçmedim. Bu hadîs-i şerîf kura ile karşımıza çıktı. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki:

«لَا يَجْتَمِعُ أَرْبَعَةٌ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ بِهِنَّ
الْجَنَّةَ: الصِّدْقُ فِي اللِّسَانِ، وَالسَّخَاءُ فِي الْمَالِ،
وَالْمَوَدَّةُ فِي الْقَلْبِ، وَالنَّصِيحَةُ فِي الْمَشْهَدِ»

وَالْمَغِيبِ. كَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَفِيهِ عُمَرُ بْنُ هَارُونَ 2. مَتْرُوكٌ»

İbn Ömer *Radiyallahu anhümadan* bir hadîs-i şerîf.

Bir mü'minin içinde şu dört kısas, dört haslet toplanmışsa; Allah bu dört vasıf sayesinde onu cennetlik eder diye buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Nedir bu 4 güzel vasıf ?

Es-Sıdku fi'l-lisân. Konuşmasında doğruluk, dürüstlük. Kişi; doğru konuşan, yalan söylemeyen, dürüst konuşan, hakkı söyleyen bir insansa.

Ve's-sehâu fi'l-mâl. Mal yönünden cömertlik o insanda varsa, yani eli açık ve Allah yolunda kazancından bir miktarını verebiliyorsa.

Ve'l-mevedetü fi'l-kalb. Ve kalbinde sevgi varsa. Bakın birçok insanın kalbinde sevgi yok muhterem seyirciler ve dinleyiciler.

² Deylemî, *el-Firdevs*, I, 185, r. 7907; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XV, 876, r. 43482.

Neden sevgi yok, nereden anlıyoruz sevgi olmadığını. Öldürüyorlar, harp oluyor, silah satalım diye harp çıkartıyorlar, iki kavmi birbirine kışkırtıyorlar, birbirlerine kırdırtıyorlar. Ruanda ile Uganda. Silahlar satılsın, silah fabrikaları kapanmasın diye harp çıkartıldığını duyuyorsunuz, biz de duyuyoruz.

Bu nedir? Kalpte sevgi olmamasından, sevgi damarlarının körleşmiş olmasından bizim büyüklerimiz Mevlânâ'mız, Yunus'umuz, en çok hangi konuyu işlemişler. Sevgi konusunu işlediler, sevmek konusunu işlemişler. Aşk konusunu işlemişler, en yüksek müslüman da âşık-ı sâdık müslüman olarak vasıflandırmışlar. Bakın burada ne geliyor karşımıza, insanın gönlünde sevgi olacak, sevme kabiliyeti olacak.

Anasını sevecek, babasını sevecek, eşini sevecek, çocuğunu sevecek, Hakkı sevecek Kur'an'ı sevecek, Peygamber Efendimiz'i sevecek, dürüstlüğü sevecek, Allah'ın yolunda yürümeyi sevecek. Karıncaları eziyor çocuk, her zaman söylüyorum. Karınca yuvasına gidiyor, kapatıyor karıncaları, eziyor, olmaz. Neden, çünkü merhametsizlik o. Merhamet-

sizlik de ondan. Kuşları sevecek, hayvanları sevecek. Bu sevgi gelişsin diye çocuklara küçük küçük, yumuşak yumuşak, güzel güzel oyuncaklar da yapıyorlar. “Bak bu ayıcık, bu tavşancık.” diyorlar Bu kuş diyorlar vesaire. Çocuk küçükten onu alıyor, yastığının yanına koyuyor. Yorganın altına, yanına alıyor.

Hatta ben koca ablaları gördüm, benden boylu poslu selvi boylu ablalar. Uçağa kendisinden büyük ayıcığını almış, öyle biniyor. Şaşırdım, ben olsam valiz taşımaktan bile yüksünüyorum. Koca kız yani 17,18 yaşında, o ayıcığını almış büyük, ona sarılmış kimse de bir şey demiyor.

Bir şeyi sevmek çok önemli, biz insanlara sevgiyi öğretemezsek, adam yönetici, milletini sevmiyor, adam öğretmen talebesinin sevmiyor. Olmaz. Adam aile reisi; karısını, çocuklarını sevmiyor, bakmıyor, aldırıyor, parayı götürüyor kumara yatırıyor. Olmaz. Sevgi gelişince herkesi sever. Adam ordu mensubu; planları götürüyor, öbür tarafa satıyor, para alacağım diye. Olmaz. Vatanını sevmeden, milletini sevmeden olmaz. Demek ki sevmek olacak insanın içinde.

Ve'n-nasihatü fi'l-meşhedî ve'l-mağîbî.

Hem göz önündeysen, hem de gıyabında iken bir kimsenin iyiliğini istemek nasihat demek, öğüt vermek değil. Açık kalpli olmak, iyiliğini istemek, samimi olmak demek. Sen bir insana karşı samimi olacaksın. Hem yüzüne karşı hem de o yokken. “Tamam bu kardeşim kusurlu da olsa ben onu seviyorum.” Bana karşı samimi duygular besleyecek, yüzüne gülüp de arkasından kuyu kazmayacak. Önünde eğilip de ayağının altına karpuz kabuğu koymayacak. Sağ gösterip sol vurmuyacak. Çelme takmayacak.

Bu da çok güzel. Bu hadîs-i şerîfin rivayetinde Ömer b. Harun falan demiş, tabii bu hadis kitabını yazan Gümüşhanevî hocamız uygun görmüş buraya almış. Bir, dilde dürüstlük. İki, malda cömertlik. Üç, kalpte sevgi. Dört, mü'minlere karşı, herkese karşı iyi duygular beslemek. Allah cümlemizi güzel duygulara sahip etsin aziz ve sevgili dinleyiciler ve izleyiciler.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki

«لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا
لَا بَأْسَ بِهِ حَذَرًا لِمَا بِهِ الْبَأْسُ. هـ ط ب ك ق ت
3 حَسَنٌ غَرِيبٌ عَنْ عَطِيَّةِ السَّعْدِيِّ.»

Bu Tirmizî'nin ve diğer kaynakların rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; bir insan mütteki kul olma sıfatına yükselemez. O dereceye vakıf olamaz.

Müttekiler çok kıymetli kullar. Allah mütteki kullarını sever cennetine sokar. Hüsn-ü hâtime nasip eder. İşlerine yardım eder, sıkıştıkları yerde imdatlarına yetişir. Yüksek müslümanlar. İnsan buraya niye yükselemez? Bu sıfata sahip olamaz.

Demek ki Allah'ın rızasını, sevabını, sevgisini kazanmak için biraz ihtiyatlı müslüman olacağız. Günahları yapmayacağız, günah mı

³ Tirmizî, "Sifatü'l-Kiyame", 19, r. 2451; İbn Mâce, "Zühd", 24, r. 4215; İbn Ebî Şeybe, *Müsned*, II, 92, r. 591; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, V, 546, r. 10820; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VII, 496, r. 5361; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XVII, 168, r. 446; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, II, 74, r. 909; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, II, 75, r. 910; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, II, 75, r. 911; Deylemî, *el-Firdevs*, V, 151, r. 7788; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 91, r. 5642.

değil mi diye tereddütlü şeylerde bile ihtiyat göstereceğiz. İhtiyatlı olan tarafı tercih edeceğiz ki mütteki kullar zümresine dahil olalım.

“Efendim mahsuru yoktur, sen onu yap günahı varsa benim. Ben senin günahını yükleneneceğim.” diyen insan günaha girer. Ötekisinin günahından eksilmez ama onun günahı kadar günahı Allah ona yükler. Çünkü öyle diyerek kaşındı, ötekisinden eksilmemek şartıyla ona yüklenir. “Sen içkiyi iç iç iç vebali varsa benim. Sen faizi ye, yemezsen bana ver. Vebali varsa benim.” diyorlar mesela. Allah'ın kesin olarak emirleri var, yasakları var.

Hatta ben öyle üniversite hocaları tanıyorum ki rûhî sıkıntılarını anlatmak için kendisine tedavi maksadıyla gelen kimselere günah olan şeyleri tavsiye ediyor. Yap bunları, açılırsın o zaman. Moral diyorlar tabii, mânevîyatın yerine gelir, keyfin yerine gelir demek istiyor. Onların moral dediği şeyler de ahlâk değil, keyif demek yani. Ahlâksız olan şeylerden de keyif alıyorlarsa o zaman “moralim yükseldi.” diyor, öyle şey olmaz.

Demek ki ihtiyat edecek müslüman, şüpheli şeye yaklaşmayacak. Buna da dikkat edelim iyi müslüman olmak için.

Dördüncü hadîs-i şerîf.

«لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ مِنَ الْخَيْرِ. ع حَبْ ض عَنْ أَنَسٍ.»

Sadaka Resûlullah. Enes radiyallâhu anhten. Kul imanın gerçek derinliğine, hakikatine erişemez. Kendisi için sevdiği, istediği şeyleri diğer insanlar, müslümanlar içinde arzu ve temenni etmedikçe.

Kendinin nasıl olmasını istersen, kendisine nelerin gelmesini istersen, öteki kardeşlerine de isteyeceksin. Rabbena hep bana demeyeceksin. “Ona da ver Yâ Rabbi.” “Yâ Rabbi onun da ihtiyacı var, yazık.” diyeceksin. Çok perişan bir halde o kardeşime lütfeyle Yâ Rabbi, diyeceksin. Biraz da başkalarını düşüneceksin. Onlar için dua edeceksin, başkaları için dua etmek çok sevap. Kendi için

⁴ İbn Hibbân, *Sahîh*, I, 471, r. 235; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 407, r. 3081; Makdisî, *el-Muhtâre*, VII, 106-7, r. 2525; Heysemî, *Mevâridü'z-zam'ân*, I, 38, r. 29; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 42, r. 101.

neyi istiyorsa insanlar içinde istemezse imanın hakikatine ulaşamaz.

Lavaboya gidiyoruz el yıkama yerlerine, Lavatory diyorlar uçaklarda. Oralarda diyor “nasıl bulmak istiyorsanız öyle bırakın.” Lavaboya girdiniz, nasıl görmek istersiniz? Tertemiz görmek istersiniz. Hiç pislik olmasın, ıslaklık olmasın, dağınıklık olmasın. Böyle görmek istiyorsan sen öyle bırak diyor. Burayı kullandıktan sonra giderken senin sorumluluğundadır, diyor. Benim hoşuma gidiyor, sen madem öyle istiyorsun başkalarına da öyle bırak.

Bir bakıyorum elini siliyor, çöpü yere atıyor, mendili yere atıyor, ortalığı dağıtıyor. Ne olacak? Herkes böyle yaparsa cihan çöplük olur. Yapmamak lazım, olur mu öyle şey. Kendin temiz olacaksın, kendin kirletmeyeceksin ortalığı. Kağıdı çöp sepetine atacaksın. Her şeyi temiz olacak, müslüman mühim bir varlık. İslâm’da temizlik imanın yarısıdır. Her şeyin güzel olacak.

Onun için kendisi için istediği her şeyi başkası içinde istemediği sürece insan iyi mü’min olamaz. “Zenginlik istiyorum yâ Rab-

bi! Onlara da ver. Sihat istiyorum yâ Rabbi!
Onlara da ver. Huzur, refah, rahat istiyorum
yâ Rabbi! Şu Kosova'daki kardeşlerime de
ver. Bosna'daki kardeşlerime de ver Kafkas-
ya'daki kardeşlerime de ver. Asya'dakilere de
ver, Afrika'dakilere de ver. İman İstiyorum yâ
Rabbi! Bütün Âdem oğullarına da ver.”

Neden? Çünkü Allah'ın razı olduğu din.
Çünkü Musa *aleyhisselam*'ı gönderen Allah,
Muhammed *aleyhisselam*'ı göndermiş. İsa
aleyhisselam'ı gönderen, ona İncil'i indiren
Allah *Amenna ve soddakna*. Biz İsa adını ko-
yuyoruz çocuklarımıza, kızlarımıza Meryem
adını veriyoruz. Onu gönderen Allah Muham-
med Mustafa'yı gönderdi. Onun için hepsinin
imana gelmesini istiyoruz. Yanlış şeylere tap-
tıkları zaman, dünyaya taptıkları zaman, puta
taptıkları zaman, şeytana taptıkları zaman,
nefse taptıkları zaman doğru yoldan saptıkla-
rı zaman üzülüyoruz “Yâ Rabbi hepsine hida-
yet ver. Yâ Rabbi! hepsini mü'min eyle, iman
nasip eyle. Yâ Rabbi! çok iyi bir insan eyle.”

Bu Avrupalı'lara dikkat ediyorum. Çeşitli
vaziyetlerde temiz aileler, bakıyorum bir
iyilik yaptın mı iyiliği çok anlıyorlar ve çok

teşekkür ediyorlar. Küçük bir iyilik de olsa çok teşekkürle karşılıyorlar. Yani iyiliğin kadri biliyorlar, hoşuma gidiyor.

Bizim arkadaş bir keresinde Avustralya'da bir aşure günü aşure yaptılar, götürmüş komşusuna vermiş "bu nedir" demiş. Hani demiş sizin dinî günlerinizde böyle bir şeyleriniz oluyor ya bizim de böyle bir şeyimizdir, buyurun demiş. İkrâm etmiş. O zamandan beridir o komşu bize öyle tatlı öyle güzel davranıyor ki. Bizim çimenlerimizi gelir biçer, bize yardımcı olur, gelir vesaire diyor. Yani iyilikten anlamak da güzel bir şey, hoşuma gidiyor. Böyle bir beğendiğimiz insan olsa ne diyoruz. "Yâ Rabbi! Buna iman nasip et."

Bir kardeşimizin hanımı doğum yapmış Alman Hastanesi'nde "Hocam doktor çok kibar. Çok candan ilgileniyor. Ben duydum Süleymaniye doğum evinde seneler önce bizim mü'min hanımlardan birisi doğum sancısı içinde gitmiş hemen, başörtüsüne yapışmışlar "çıkart bu başörtüyü" diye. Zaten kadıncağыз sancılar içinde kıvranıyor burada, Almanya'da doktor soruyormuş. "Başörtülüler ile aynı koğuştaki kalmak isterseniz sizi oraya götüre-

lim, yatıralım. Başka şey isterseniz başka yere yatıralım.” “Başörtülülere istiyorum.” “Tamam, buyurun.” Yani saygı gösteriyor, sevgi gösteriyor, müslüman olsun diye dua ediyoruz. Allah hidayet versin diye dua ediyoruz. Yani her birimiz herkesin iyiliğini düşüneceğiz. Ondan sonra, insan kendisi için istediğini başkası için istemeli. Çok güzel bir insanî kâide. Allah güzel ahlâkî dereceye yükselmeyi nasip etsin.

Sonuncu hadîs-i şerîfi okuyarak sohbetimi tamamlayacağım inşaallah, Allah izin verirse. Bir de inşaallah demeden yapılan işlerden çok korkuyorum, Allah bir ceza, bela verecek işi tamamlatmayacak diye.

Geçen gün Kıbrıs'ın istiklali ile ilgili bayrak televizyonunu seyrediyordum. Diyor ki; ebediyete kadar kalacak, inşaallah de Mübarek, inşaallah Allah dilerse kalır. Ama Allah'a inanırsa iman etmiş bir vaziyette, Allah'a dayanırsan Allah yardım eder. Ya sen inşaallah demedin, Allah'ın yardımını istiyorum demedin diye bir felaket yağarsa, bakarsın bir zelzele olur. Yerin dibine batar Atlantik Kıtasının okyanusun dibine dibine battığı gibi

belli olmaz ki. *İnşaallah* çok önemli, ben de sonuncu hadîs-i şerîfi inşaallah okuyarak sohbetimi tamamlamak istiyorum.

Diyor ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Abdullah b. Ömer *anhümanın* bize rivayet ettiğine göre.

«لَا يَبْلُغُ عَبْدٌ صَرِيحَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَدَعَ الْمِزَاحَ
وَالْكَذِبَ، وَيَدَعَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا. عَنِ ابْنِ
عُمَرَ.»

Kul imanın açık seçik, belirgin bir noktasına ulaşamaz. Kul ne yapmadıkça ulaşamaz?

Hattâ yedeal-mizâha. Şakayı, mizahı terk etmedikçe, *ve'l-kezibe* yalanı terk etmedikçe, *ve yedealmirae* münakaşayı terk etmedikçe, *ve in kâne muhikkan* haklı bile olsa münakaşayı terk etmedikçe. Yalanı terk etmedikçe, şakayı terk etmedikçe imanın

⁵ Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, III, 215, r. 2115; Münzirî, *et-Terğîb ve't-terhîb*, III, 367, r. 4453; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, I, 92, r. 326; Bûsirî, *İthâfu'l-hiyere*, I, 86, r. 40; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 646, r. 8317; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, V, 176, r. -1; İbn Hacer, *Metâlibü'l-âliye*, XII, 390, r. 2919; Temmâm, *Fevâid*, II, 234, r. 1606.

açık seçik bir güzel noktasına kul ulaşamaz bunları bırakacak.

Şakalaşma, mizah falan deriz. Şakalaşmanın dereceleri, çeşitleri vardır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz şakalaşmanın latife şeklini yapmış.

Latife ne demek? Latif olan, güzel olan, lütuf ile olan demek. Latife şeklinde şakalaşmayı Peygamber Efendimiz yapmış. Yapılabilir, biz de yapabiliriz. Tatlı bir tarzda, yalan olmayan bir tarzda, bir latife tarzında. Şaka olur ama onun ötesindeki mizah karşı tarafın kalbini kıracaksa, insanlar gülsün diye, onu müşkül durumda bırakacaksa o zaman olmaz. Bakın bir derecesi var.

Latif olursa, latife tarzında olursa, hoş olursa. Latife latif gerek. O zaman olur ama eğer kalp kıracak cinsten bir şakaysa karşı tarafı üzecek, o kadar insanın içinde ortaya çıkartacak, rezil rüsva ettin o da sana kırıldı. Hem kırıcı tarzda yapmışsa şakayı bırakacak. Onu bırakmadıkça gerçek imana vâsıl olamaz.

Buradan biraz da şunu anlıyoruz. Kul ciddi kul olacak müslüman. Şaka mı söyledi gerçek mi söyledi. Kahvede, evde, işyerinde

vesaire yahu sen şaka mı söylüyorsun ciddi mi? Vallahi bilmem, bunun huyu böyle. Bir müslüman ağırbaşlı, ciddi, sözü ölçülü, hareketi, davranışı ölçülü, ciddi insan olacak.

İkincisi yalan. Yalanı mutlaka terk edecek. Yalanla iman bir arada bulunmaz yalan gelirse iman gider. İman varsa yalan olmaz. Dürüst, kendi aleyhinde bile olsa, anne babasının, akrabasının aleyhinde bile olsa dürüst olacak müslüman. Dürüst, doğru sözlü olacak, doğruyu söyleyecek. “Maalesef yapmamam gerekiyordu ama işte yaptım siz haklısınız evet doğruyu söylüyorsunuz.” falan diyecek doğruyu konuşacak. Yalan şahitlik yapmayacak, yalancılık yapmayacak. Doğruyu söyleyecek, hakkı söyleyecek. Bu da yakışmaz mü'min olana.

Bir de haklı bile olsa münâkaşa *hümara* veya *müra* münakaşa demek. Münakaşa etmek demek. Haklı bile olsa insan, uzun boylu münakaşaya, cebelleşmeye, söz atışmasına, çekişmesine işi götürmeyecek. Münâkaşalar bir noktadan sonra nefsanîleşir. İzzet-i nefsi-ne dokunmaya başlar, karşı taraf haklı da olsa kabul etmemek ister. Öbür tarafta hak-

sız da olsa ısrar etmek ister. Yani hangi noktaya gelir iş. Hani iki kişi uzakta kayanın üstünde bir karaltı görmüşler. Birisi demiş ki “bak kayalık üstünde bir keçi var.” Yanındaki de bakmış oraya, “Ya o keçi değil kartal. Keçi oraya çıkamaz, o keçi değil kartal.” “Yok, hayır kartal.” Münakaşa işte bu. Sonunda o karaltı kanatlarını açmış kayadan vadiye doğru uçmuş. Tabii kartal diyen kazandı. Kazandığı için de sevinçli.

“Gördün mü bak, kuş. Keçi olsaydı uçarmıydı, bak kartal işte uçtu.” Ötekisi de şimdi münakaşadaki ruhî durumu gösteriyor. Dayatmış demiş ki “Uçsa da keçi, uçmasa da keçi.”

Münakaşada inadı gösteriyor. Demek ki münakaşa bir noktada hakkın ortaya çıkması durumundan nefsin galip gelmesi durumuna geliyor. Ve o zaman nefisler kabarıyor. Ahbaplık bozuluyor. “Ya Ahmet benim iyi bir arkadaşım.” Ne oldu, hayrola. “Biz bir münakaşa ettik o da bana kırıldı artık selam sabah vermiyor. Selamı sabahı kesti.” Demek ki bu noktaya getirmemek lazım işi. Haklı bile

olsa münakaşayı terk edecek. Ne olacak şimdi, o zalim mi oldu?

b. Haklıyken Münakaşayı Terk Edenlere Allah Cennette Bir Köşk Veriyor

Haklı olduğu halde münakaşayı terk ederse mükâfatı var, ben biliyorum başka bir hadîs-i şerîften. Haklıyken münakaşayı terk edenlere Allah cennette bir köşk veriyor. Bak kavga olmasın diye Allah, haklıyken münakaşadan geri çekilene cennette köşk veriyor. Onun için bu münakaşayı, cebelleşmek, dalaşma, söz atışmasını bırakacağız. Ve inatlaşma noktasına getirmeyeceğiz. Susacağız, söylemeyeceğiz.

c. Mehmed Zahid Kotku Hocamızın Esad Coşan Hocamız İle İlgili Hatırası

Mersin taraflarında birisi Hocamız *rahmetullahi aleyhe* yanına gelmiş demiş ki: “Sen ne biçim hocasın. Sen herkese Kâbe’ye gitmeyi, Hac yapmayı söyleyip duruyorsun.” Elbette söyleyecek, her müslüman söyleyecek. Çünkü Kur’ân-ı Kerîm emrediyor Kâbe’ye gitmeyi, hacca, umreye gitmeyi. Hocamız durmuş. O zât bir de dil bilgisi yönünden, anlamı yönünden güya açıklama yapıyor de-

miş ki: “Arapça'da *ka* topuk kemiği demek. Kâbe de insanın ayağının yanındadır.” Binâenaleyh Kur'ân-ı Kerîm'de öyle demiyor.

Mekke'deki Kâbetullah'a gitmeyi söylüyor. Âyeti iyi bilse adam bu sözü söyleyemeyecek, cahil. Ama karşı tarafa da “sen niye Kâbe'ye gidiyorsun” diyor. Böyle bir insana ne yapılır bilmiyorum. Ben âyet okurdum herhalde birisi bana böyle bir şey deseydi. Böyle izah etmeye kalkardım. Hocamız hiç ses çıkarmamış. İki üç dakika sonra o iki üç arkadaşımıza hocamız *rahmetullahi aleyh*: “Birtakım inancı bozuk insanlar olduğunu, bizim damat Esad bana söylemişti. Ben de yâ Rabbi sözümü söylerim ama bir tanesini görsem, demiştim. Allah bana gösterdi.” demiş. Kâbe insanın ayağının altında mı? Kâbe Mekke'de. Oraya gidecek, orada birçok şeyleri görecek. Mekke'ye gidilmesini emrediyor Kur'ân-ı Kerîm. Demek ki onunla konuşmayı zayi görmüş hocamız.

Demek ki yani bu güzel huylara sahip olalım Aziz ve sevgili kardeşlerim. Bu hadîs-i şerîfenin ışığında hayatımızın işleyişini düzene sokalım. Güzel huylu, sağlam, imanlı,

cennete götürücü huylara sahip, iyi insanlar olalım. İyi işler yapalım faydalı olalım insanlara. Allahu Teâlâ bizi sevsin, dünya ve âhiretin hayrına erdirsin. Cennetiyle cemaliyle taltif eylesin. Allah hepinizden razı olsun.

Esselamualeyküm ve rahmetullahi ve berekatuhu.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

27 Rebîü'l-Âhir 1419 / 21.08.1998

Newcastle/ İngiltere

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

